

Já a můj budeme sloužit Hospodinu

Původ materiálu

Marta Sedláčková

Pořadí v lekci

38

Téma

Rozhodnout se a sloužit

Cíle

- (Předškolní) děti společně opakují poslední příběhy a radují se z Boží péče a děkují za ni.
 - Děti si pomocí vyprávění ujasňují, co znamená sloužit Hospodinu, a přemýšlejí nad vlastní službou Bohu. (Mladší školní, bohoslužba pro celý sbor.)
 - (Starší školní) děti přemýšlejí nad rozhodováním k víře, např. v souvislosti s konfirmací.
-

38.1 Pro učitele

Biblický text: Joz kap. 14, 20, 23–24

38.1.1 Výkladové poznámky

Do závěrečné úlohy by se mělo vejít několik témat — mechanismus rozdělení zaslíbené země mezi kmeny, útočištná města, Jozuova řeč, která obsahuje opakování příběhu Izraele a výzvu k rozhodnutí pro Hospodina. Z hlediska vyprávění jsou to příběhy spíše statické, bez velkých zápletek a point — zpracování není klasickým vyprávěním ani u jedné věkové kategorie.

- *Rozdělení země* není věc rozhodnutí lidí, jedná se o Boží rozhodnutí, proto se mluví o tom, že zemi rozděluje *pomocí losu* kněz Eleazar, je to bohoslužba. Teprve pak tu figuruje i Jozue jako nástupce Mojžíšův a stařešinové jako představitelé lidu. Lévičům není přiděleno území, jejich „podílem“ je sám Hospodin (už tu nevystupují ani tak jako pokolení, ale spíše jako vykonavatelé kněžského povolání), nemají být na ničem závislí. 14. kapitola stručně uvádí to, co bude následovat podrobně v kapitolách 15 až 19, kde

jsou popsány hranice mezi pokoleními, jejich území i stručná historie obsazování. Pro vyprávění dětem nejsou tyto kapitoly využitelné. Rozdělení země je vyhlášením panství Hospodina nad celou zemí. Přidělené podíly jsou darem od Hospodina (neměnné, neprodejné) a zároveň jsou také úkolem, jsou svěřeny Izraeli do správy.

- *Útočištná města* (Joz 20,1–9) jsou města, do kterých se může uchýlit ten, kdo by někoho neúmyslně zabil (v dnešní terminologii zabití, nikoliv vražda). Jde o hráz proti krevní mstě — *krevní msta* pracuje s představou, že jakýmkoliv prolitím krve je znesvěcena země, je zasaženo do spravedlivého řádu věcí, to je možno napravit jedině spravedlivou odplatou (stejným činem na pachateli) — tak je znovu nastolena rovnováha (oko za oko, zub za zub). Útočištné město je výjimka — tam, kde nešlo o úmysl, nepropadne viník smrti, ale smí se ukrýt v určeném městě, zda šlo nebo nešlo o úmysl, rozhodne soudní shromáždění, nebo může být zproštěn hrozby msty, když zemře přirozenou smrtí velekněz (vnímáno zřejmě jako zástupná oběť).
- Stejně jako Hospodin na začátku knihy (kap. 1) vyzývá Jozua, aby jednal podle Zákona (Tóry), činí tak Jozue vůči celému Izraeli (kap. 23). Podstatou je *přimknutí se k Hospodinu*. Pokud se začne Izrael směřovat s ostatními národy např. sňatky, brzy přijde i odpadnutí od Hospodina. (Nejde zde o rasismus, ale o svody, které modlářské národy představují. Jde i o běžné a praktické věci, jako je jednotná výchova dětí.) Život v zemi není samozřejmost, automatismus, Izrael vyznává, že ji od Boha dostal, ale také ji může ztratit, pokud nebude hrát podle Božích pravidel.
- Jozue vyzývá lid k *rozhodnutí* — předestírá Boží péči a moc od Abrahama až po současnost a vyzývá je k službě Hospodinu, tedy k zřeknutí se všech zbytků pohanství. Služba Hospodinu vyžaduje člověka celého, není snadná. Na to Jozue lid výrazně upozorňuje a sám připojuje své rozhodné vyznání. Dům můj znamená rodinu, domácí společenství — to je širší rodina i se služebníky, hlava rodiny za svou rodinu odpovídá, proto za ni také může slibovat.
- Lid se rozhoduje s plným vědomím a svobodně. Je znovu uzavřena smlouva, zapsána do knihy. Viditelným znamením je pak *kámen–svědek*. Podobně jako kameny v Gilgálu, i tento v Šekemu mluví do přítomnosti. Pro předškolní děti navrhneme místo kamene použít ve vyprávění cedulku, která je doteď v některých domácnostech k vidění. Jozuovo vyznání si věšivali nad dveře i křesťané. (V židovských domácnostech visí takto u dveří „mezuzá“, malá schránka, ve které jsou malé svitky s vyznáním víry (Dt 6,4–9 a Dt 11,13–21), plní stejný účel — připomíná Boží přikázání a vyznání víry Izraele.)

Rozhodnutí pro Hospodina se vymyká z dobových tradic ostatních národů, kdy mělo každé území svého boha; Izraelci naopak svého Boha „přinášejí s sebou“, Bůh je víc

než strážce lokální tradice a svatyně.

38.1.2 Úskalí

- *D?m*: je třeba vysvětlit (zvláště tehdy, pokud se učíte biblický verš nazpaměť), že nejde o budovu, ale o společenství, rodinu. Pro předškolní použijte slovo rodina.
- *Zákaz s?atk? s jinov?rci* je pro děti teoretickým problémem, samy ho neřeší. Proto ve vyprávění pro mladší školní není vůbec zmíněn.
- *Rozhodnutí pro nebo proti Bohu je záležitost p?edevším dosp?lých*. Jozue slibuje za svou rodinu, do které jsou zahrnuty děti, ty se ale samy nerozhodují. Proto důraz na téma rozhodnutí je zmíněn až u starších dětí, pro které se toto téma zásadního a slavnostního rozhodnutí a vyznání může (ale nemusí) pojít s konfirmací. Mladší děti by měly spíše vědět, jaká je náplň tohoto rozhodnutí pro Boha, co to znamená mu sloužit. Pokud chcete téma rozhodování zahrnout do práce s mladšími, pak se soustřed'te spíše na každodenní, všední rozhodování pro dobro. Tlak k velkým rozhodnutím a velkým slovům není podle mě vhodný, protože děti jsou ve velkém psychickém i rozumovém vývoji. Zákonitě jim zpětně takové rozhodnutí může přijít nezralé a hloupé (třeba jeho forma nebo úroveň přemýšlení), ale bylo by škoda, kdyby se dívali takto na obsah víry a vyznání.
- *Služba Bohu* není tupé plnění příkazů, pro všechny stejné. Lidé mají ve svém životě různé úkoly a jsou postaveni před různé výzvy. Společným jmenovatelem je to, že se v těchto úkolech chceme orientovat podle Boha a jen jemu důvěřovat.

38.1.3 Odkazy

Hunter, Zach: *Zm?? to ty*. Praha: Samuel, 2009.

Odkazy na starší katechetické přípravy, pracovní listy a další materiály najdete na adrese <http://goo.gl/aDpk2x>, pod číslem úlohy (38).

38.2 Pro děti

38.2.1 Předškolní děti

S předškolními dětmi opakujeme poslední čtyři příběhy z knihy Jozue. Můžeme to udělat tak, že před děti vyskládáme všechny rekvizity, které jsme používali. Můžeme je nechat vystavět vyprávěcí krajinu, či je necháme nějakou rekvizitu vybrat a vyprávět o ní, nebo sami

bereme do ruky postupně rekvizity a stručně je popisujeme (případně děti necháme doplňovat).

Připomínáme hlavní motivy příběhů, při formulaci můžeme tam, kde to jde, používat protiklady: suchá, pustá poušť a úrodná, zelená země, kterou Bůh Izraeli dal; nepřátelští lidé v Jerichu a statečná a přátelská Rachab; rozvodněný Jordán a suchá cesta, kterou Hospodin lid vedl; vysoké a pyšné hradby, které padly s Boží pomocí tichou písničkou; smlouva, kterou Izraelci uzavřeli s Gibeonci a dodrželi ji kvůli Bohu, atd.

Shrňte: o tom všem jsme si povídali. A to všechno připomínal i Jozue, který zestárl, celému izraelskému lidu. A proč jim to připomínal? Aby nezapomněli. A aby Bohu poděkovali za všechno, co pro ně udělal — a bylo toho opravdu moc! Vyzýval je, aby děkovali Bohu celý život a nespolehali na nikoho jiného.

Jozue jim řekl: „Já a moje rodina chceme sloužit Bohu. Chceme hrát v jeho týmu a podle jeho pravidel. Myslím si, že to je nejlepší způsob jak žít. Pojd'te do toho s námi taky!“

Celý izraelský lid to slíbil. A někteří si to napsali na cedulku a pověsili si ji nad dveře: Já a moje rodina budeme sloužit Hospodinu. A od té doby si takové cedulky lidé věší u dveří, aby nezapomněli opravdu Pánu Bohu sloužit, myslet na něj, radovat se z toho, co pro nás dělá. (Máme-li, můžeme dětem ukázat takovou cedulku, obrázek, který se věšívá/věšival nad dveře.)

I my můžeme a chceme Pánu Bohu děkovat. Zakončíme děkovnou modlitbou, děti k ní pozveme, můžeme se ptát, za co chtějí poděkovat — z biblických příběhů i ze života.

Pro děti můžeme mít připravenou omalovánku s textem „Já a moje rodina budeme sloužit Hospodinu“ Joz 24,15. Text mohou děti obťáhnout, písmena ji pozadí vybarvit, společně můžete vyrobit a vyzdobit rámeček z kartonu apod.

Pomůcky: Rekvizity z minulých hodin. Omalovánka s textem Jozuova vyznání, pastelky, případně další tvořivý materiál.

38.2.2 Mladší školní děti

Vyprávění se zaměřuje na to, co to znamená sloužit Hospodinu. Je napsáno jako rozhovor mezi dcerou (dávným zvědem u Jericha) a jeho vnukem. Forma rozhovoru (opomíjí klasické vyprávění příběhu o sejití Izraele a Jozuovu výzvu) chce naznačit, že rozhodnutí pro službu Hospodinu je téma vždy znovu aktuální, realizuje se různými způsoby a týká se i nás.

Realizovat lze pomocí loutek, postavíček, atd. Využitelné je také jako forma (části) kázání pro rodinné neděle, kdy role zahrájí členové sboru — v tom případě pozor na to, aby obsazení a provedení rolí nepůsobilo příliš komicky (dospělý se nebude pitvořit do dětské mluvy!, apod.).

nejdříve rozhodnutí to bude působit jako běžný rozhovor.

„A dědo, takže když jste ta všechna města dobyli a zemi obsadili, tak už nezbývalo nic jiného, než si prostě vybrat, kde byste chtěli bydlet a tam se usadit. Nějaké pěkné místo. No já bych si asi vybral místo někde u vody, rád rybařím, to je moje.“

„Milý hochu, ale takhle to nebylo. Vůbec jsme si nemohli vybírat!“

„Jak to, vždyť jste se zasloužili o dobytí celé země, tak to byla vaše kořist, ne?“

„No tak, hochu, vždyť ti to už kolik týdnů vyprávím, že zaslíbenou zemi jsme nedobyli svou vlastní silou, ale jen díky Boží pomoci, vzpomeň na Jericho. Vlastně jsme ji dostali jako dar, jako dědictví po našich otcích, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.“

„Takže jste se nějak dohodli, kde kdo bude bydlet?“

„Dohoda by určitě byla lepší než svévolné zabránění místa, ale ani tak to nebylo. Sešli jsme se tenkrát a losovali jsme. Prostě jsme vždycky určili území pro jeden kmen a pak jsme vylosovali, který to bude.“

„Dědo, a to se nikdo nerozčiloval?“

„Hm, tak to víš, někdo měl občas pocit, že to není nejlepší místo k bydlení. Ale nikdo s losováním nepodváděl, to ne. Víš, losování o tak vážných věcech, to není jen tak — nelosujeme jen pro zábavu, aby to bylo napínavější a větší legrace. Losujeme proto, že takové věci nechceme rozhodnout sami. Věříme, že takhle rozhodne Bůh. On nám dal svou zemi a má právo rozhodnout, kde se kdo usadí.“

„Aha, tak to už chápu, proč mi táta pořád ukazuje, co je naše země, a říká, že to jednou zdědím, ale že to nesmím prodat, že zaslíbená země se neprodává. Prostě zaslíbenou zemi teď máme napořád! Juchů!“

„No, nezlob se, že tě pořád opravuju, ale zaslíbenou zemi nemáme automaticky napořád. Dostali jsme ji napořád, pokud budeme sloužit Bohu. Ale když bychom si řekli, že budeme hrát jen podle svých pravidel, budeme myslet jen na sebe a Bůh nám do toho nemá co mluvit, pak zemi snadno ztratíme. Kdybychom spoléhali jen na sebe, naše síla je malá. Když ale budeme důvěřovat Bohu a sloužit mu, můžeme se na něj také spolehnout.“

„A dědo, co to znamená sloužit Bohu? Viděl jsem kněze, jak přinášejí oběti, to je ta služba Bohu?“

„Ano, to jsou levité, kněží z kmene Levi. Jejich úkol, jak sloužit Bohu, je přinášet mu oběti, modlit se a starat se o Boží svatyni. Nemají žádné vlastní území, o které by se měli starat a z kterého by měli žít, půjčujeme jim pastviny na pasení dobytka k oběti. To je ale jejich služba Bohu. My ostatní máme zase jiné způsoby.“

„Dědo, jaké? Máme taky něco speciálního?“

„My zrovna ne. Ale v některých městech mají za úkol ochránit toho, kdo nešťastnou náhodou někoho zabil, aby ho z pomsty nezabili taky. Těm městům se říká útočištná, útočiště to je něco jako skryš, bezpečné místo. To mi přijde jako dobrý úkol od Boha, nedovolit pomstu a být bezpečné místo.“

„A dědo, my takový úkol nemáme?“

„Možná to pro tebe bude znít docela obyčejně, ty naše úkoly — žít pokojně v zemi; dodržovat právo a spravedlnost; když máme starosti, obracet se k Bohu v modlitbě a spoléhat na něj. Vyprávět si a připomínat všechno, co pro nás Bůh udělal a děkovat mu za to. Zní to možná obyčejně, ale pro to, aby se nám a všem okolo dobře žilo, je to moc důležité.“

„Takže dědo, když mi vyprávíš o vyjití z Egypta a o Jerichu a Rachab, o dobývání země a tak, tak tím sloužíš Bohu?“

„Dá se to tak říct,“ usmívá se děda. „Ale sloužit Bohu neznamena jen vzpomínat. Bůh je s námi dneska jako tenkrát. Sloužit Bohu, to znamená mít taky denně otevřené oči, abychom viděli, co pro nás Bůh dělá, jak se o nás stará, a co my máme dělat pro něj a pro ostatní lidi.“

„Ale ty staré příběhy jsou tak skvělé!“

„To jsou, ale když se budeš dobře dívat, uvidíš a zažiješ skvělé věci i dneska! I dnes se můžeš a máš rozhodnout, stejně jako tenkrát Jozue a my všichni, jestli budeš sloužit Bohu a jak. Pak zaslíbená země bude skutečně dobré místo k žití. Co myslíš?“

Další činnosti: Přemýšlejte (a pište) Co pro nás Bůh dělá — pro jednotlivce, pro rodiny, pro sbor? Jak my můžeme sloužit Bohu? Vyprávět se dá velmi dobře pomocí pracovního listu—hry od Zdeňka Šorma.[1](#)

Pomůcky: Loutky zvěďů nebo převlečení pro herce, event. lepící papírky a tužky, papíry nebo nástěnky.

38.2.3 Starší školní děti

Rozhovor a práce se točí kolem rozhodnutí a služby.

(Obecný rozhovor na začátek, uvedení do tématu.) V čem, o čem můžete rozhodovat?

V čem máte doma svobodu? Podle čeho se rozhodujete? Rozhodujete se rádi?

(Krátké uvedení do příběhu) Když Izraelci obsadili zemi, rozdělili kmenová území, Jozue si celý lid svolal, aby je postavil před rozhodnutí: Rozhodněte se, zda chcete sloužit Bohu!

(Práce s textem) Podle čeho se Izraelci rozhodovali? Jaké jim dal Jozue informace k rozhodnutí? (24,1–15) Proč asi Jozue Izraelcům (24, v. 19) říká, že nebudou moci sloužit Bohu?

(Vlastní úvaha) Uvažovali jste vůbec nad tím někdy, že sloužíte Bohu a jak? Je pro vás těžké sloužit Bohu? Čeká vás konfirmace? Jak ji vnímáte? Je to podle vás taky takové rozhodování pro Boha? Rozhodli jste se/rozhodnete se pro Boha svobodně? Máte víc možností, nebo nemáte jinou volbu?

38.2.4 Přesah

Zajímavá kniha pro teenagery — Zach Hunter, *Zm?? to ty* (viz 38.1.3 Odkazy). Povzbuzuje mladé lidi k tomu, aby měnili svět okolo sebe k lepšímu a sloužili tak Bohu.

S dospívajícími je možno hovořit i nad tématem smíšených sňatků — Izraelci měli takový zákaz přísně daný, jestli ho dodržovali, je věc druhá. Jaké výhody a nevýhody může mít to, když si budu hledat a vezmu si za manžela/manželku člověka stejné/jiné víry.

38.3 Liturgie

38.3.1 Písně

Bojujte, bojujte dál (SV 17); *Apoštolská* (SV 274); *Není lepší na tom sv?t?* (HA 13); *N?kdo m? vede za ruku* (HA 14)

38.3.2 Biblický text k zapamatování

Já a dům můj budeme sloužit Hospodinu. (Joz 24,15)

38.3.3 Rituál

Pán Bůh je síla má

38.3.4 Okénko do bohoslužeb

- Tuto hodinu je možno realizovat jako rodinné bohoslužby — vybrat si vyprávění pro předškoláky nebo pro mladší děti místo kázání, eventuálně obojí spojit: začít s opakováním příběhů, pak pokračovat v rozhovoru vnuka s dědem zvědem, navázat vlastním přemýšlením účastníků bohoslužby — co pro nás Bůh dělá, jak sloužíme Bohu? Můžeme písemně, odpovědi lepit na dvě nástěnky.
- Pro rozhovor s dětmi a sborem můžeme použít vymalovánku/cedulku s veršem Já a dům můj budeme sloužit Hospodinu. Kdo z vás takovou cedulku už někdy viděl? A kde jste ji viděli? (Rozhovor počítá s tím, že někdo — minimálně farář nebo učitel, který rozhovor vede — takovou cedulku zná a viděl, aby případně odpověděl na svou otázku.) Visela v pokoji, nad dveřmi, ve skanzenu...? Mohla by viset i u vás doma? Co myslíte? Děti teď půjdou zjistit do NŠ, kde se ta krásná věta vzala.

38.3.5 Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za Jozua, který se rozhodl, že ti bude sloužit. Je pro nás dobrý příklad. Prosíme, ať se každý den rozhodujeme správně a děláme radost tobě i našim kamarádům, rodičům a všem, kdo jsou okolo nás. Amen.

¹ Dostupné z webu katecheze (<http://goo.gl/wL1IA8>).

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami I \(Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Jozue 14](#)

[Jozue 20](#)

[Jozue 23–24](#)